

EL BOU DE FOC DEL VENDRELL: DEU ANYS D'HISTÒRIA (1986-1996)

**PAU ARROYO I CASALS
SALVADOR ARROYO I JULIVERT**

Cap a finals de juliol del 1986, un grup de joves vendrellencs iniciaven la construcció d'un nou element del bestiari festiu vendrellenc: una carcassa de fusta amb modelatge manual de pasta de paper endurit que donaria vida a un bou, un dels antics elements del bestiari del país, que prendria el nom de Bou de Foc del Vendrell.

L'estrena i primera actuació van tenir lloc el diumenge 19 d'octubre de 1986, a la vila del Vendrell, en el marc de la Fira de Santa Teresa. Aquest primer Bou va estar en actiu durant cinc anys, fins que per la Festa Major de 1991 va quedar parcialment destruït a causa de l'accidentada explosió del carretó dels coets del grup.

Per la Festa Major de 1992, s'estrenà un Bou de Foc nou, en aquesta ocasió modelat amb materials sintètics, amb les mateixes característiques físiques que el seu predecessor, però amb un considerable augment de mida.

Durant tota la temporada de 1996, amb motiu de celebrar-se el 10è aniversari de la creació del grup, es van organitzar tota una colla d'activitats, espectacles pirotècnics, exposició fotogràfica i fins una trobada, la primera dels bous de Catalunya que tenia lloc al Principat, la diada del 13 d'octubre a la vendrellenca Fira de Santa Teresa.

EL BOU DE FOC DEL VENDRELL: DEU ANYS D'HISTÒRIA (1986-1996)

1. EL PRIMER BOU DE FOC (1986-1991)

El Bou de Foc del Vendrell va néixer d'un projecte sorgit després de la Festa Major del Vendrell de l'any 1986. Jordi Arroyo i Casals, d'onze anys, i Josep Sivill i Milà, de 10 anys, que ja havien format part del Drac del Vendrell, del Drac Petit i del Ball de Diablers infantil, es van proposar construir un «Bóu Petit». Per a aquest afer es van trobar amb Salvador i Pau Arroyo, i van iniciar el procés de recollida de llates de fusta de caixes de formatge al magatzem de la cansaladeria familiar del carrer dels Trulls. La trobada va servir per engrescar-se mútuament a construir un «Bou Gran».

1.1. El procés de construcció

El dimecres 30 de juliol vam començar la construcció al magatzem del carrer Nou núm. 6. El procés s'inicià amb l'adquisició, a més de les referides llates, de cercols de caixes d'arengades, que ens va vendre el veterà botiguer Josep Ramon i Socias «Kik» (1904-1987), un dels personatges populars de tota una època. El divendres 1 d'agost iniciàvem l'estructura de l'esquelet de fusta que havia de fer de suport de la figura. El 8 d'agost l'estructura interna ja estava totalment enllestida. El dilluns dia 11 va començar la segona fase del procés constructiu, la d'empaperar tota la figura amb diverses capes de paper de diari encolat i la de preparar i remullar el paper, prèviament trinxat, que havia de servir per fer la pasta per modelar i donar volum a la figura.

Aquesta tasca s'acabà el 13 d'agost. El dia 14 es va començar ja la fase de modelatge del cap de la figura amb la pasta de paper preparada i macerada prèviament. Per agilitar el procés d'asseccament i d'enduriment de la pasta es van emprar uns ventiladors industrials, que acceleraven la consolidació de les superfícies i volums modelats i permetien així poder treballar-hi diàriament. El dijous 4 de setembre la figura ja estava totalment realitzada i seca. Durant la setmana del 6 al 10 de setembre es passà a la tercera fase, la de pintar i donar llustre a la bèstia, i acabar els detalls de la infraestructura interna (nanses dels portadors, coixins i travessers per a les espatlles, etc.). El divendres 17 i el dissabte 18 d'octubre es col·locaren les faldilles vermelles i el collar de pell amb l'esquellot, el qual el va donar l'avi Joan Casals i Urpí. També es col·locaren els dos escuts, l'un amb les quatre barres i un altre amb l'escut de la vila amb l'any de construcció (1986).

El dia 18 es tiraven al llit de la riera de la Bisbal, vora el pont de França, els primers brolladors i carretilles de prova. Tot estava a punt per a l'estrena. El resultat fou una peça d'una dignitat remarcable, de 2,78 m de llargada, amb una alçada de 2,3 m i un pes aproximat de 37 quilos. Tenia vuit punts de foc, tres al morro per a brolladors, 2 a les banyes per a carretilles i 3 a l'arrencament de la cua, també per a brolladors. L'estructura s'havia dissenyat per ser portada per dues persones.

El diumenge 19 d'octubre a les nou del matí vam sortir del magatzem del carrer Nou en cercavila per anar a beneir la figura. A dos quarts de deu, davant de l'església parroquial, mossèn J. M. Barenys i Capellades procedia a la benedicció del Bou. Tot i no estar anunciat al programa oficial d'actes de la Fira de Santa Teresa, va prendre part en la cercavila matinal organitzada el mateix diumenge. Integraven aquella primera colla Jordi Arroyo, Josep Sivill, Salvador Arroyo, David Pérez L., Immaculada Arroyo, Lali Milà, Sònia Jané, Montserrat Meneses, Anna Bo, Maria Vilar i David Pérez S.

1.2. El cost

El cost total de la construcció va ser de 18.970 pessetes, una quantitat irrisòria si la comparem amb el cost actual de qualsevol nou

element del bestiar (per tal d'establir comparacions, avancem que el nou Bou va costar, el 1991, 265.000 ptes.).

Com a elements bàsics direm que s'empraren, aproximadament, 80 quilos de pasta de paper i 4 quilos de cola. El detall de les despeses de construcció és el següent:

1 rotlle de filferro	139 ptes.	28/07/86
5 paquets de claus	150 ptes.	28/07/86
5 cercols de caixa d'arengada («Vell Kik»)	50 ptes.	29/07/86
8 paquets de claus	400 ptes.	01/08/86
2 rotlles de filferro núm. 3	80 ptes.	05/08/86
2 cargols de 8 per 100	68 ptes.	07/08/86
3 caixes d'arengades (6 cercols) (Cal Grau)	75 ptes.	08/08/86
3 paquets de cola de 250 g	600 ptes.	11/08/86
5 paquets de cola	1.100 ptes.	12/08/86
2 rotlles de filferro núm. 3	80 ptes.	14/08/86
2 pots de pintura	471 ptes.	08/10/86
60 tatxes llaunades	180 ptes.	17/10/86
3 pots de pintura, pinzells, betum de Judea	6.207 ptes.	
4 manetes	940 ptes.	
8 metres de lona vermella (T. Querol)	7.680 ptes.	

1.3. El marc d'actuació

En aquest primer quinquenni de vida (1986-1990), el Bou de Foc del Vendrell va realitzar un total de 26 sortides al Vendrell, a la comarca del Baix Penedès i al Garraf. Les sortides més allunyades de la nostra geografia se centren en les dues anades al País Basc.

Aquestes 26 sortides queden concretades i datades en la següent llista:

- Fira de Santa Teresa. El Vendrell, 19 d'octubre de 1986.
- I Turismar. Fira del Turisme a Coma-ruga. El Vendrell, 21 de juny 1987.
- Festes d'Estiu. Coma-ruga. El Vendrell, 14 de juliol 1987.
- Festa Major del Vendrell. Cercavila de Foc. 26 de juliol de 1987.
- Festes d'Estiu. Sant Salvador. El Vendrell, 9 d'agost de 1987.

- Fira de Santa Teresa. El Vendrell, 18 d'octubre 1987.
- II Concentració de Dracs. Vilanova i la Geltrú, 16 d'abril de 1988.
- II Turismar. Coma-ruga. El Vendrell, 25 de juny 1988.
- Festa Major del Vendrell. Cercavila de Foc. 26 de juliol de 1988.
- Festes d'Estiu. Sant Salvador. El Vendrell, 7 d'agost 1988.
- Matinades amb el Drac del Vendrell. El Vendrell, 14 de maig 1989.
- III Turismar. Coma-ruga. El Vendrell, 24 de juny 1989.
- Irun. País Basc. 1-2 de juliol de 1989.
- Festa Major de Calafell. 15 de juliol de 1989.
- Festa Major del Vendrell. Cercavila de Foc. 26 de juliol 1989.
- Festes d'Estiu. Sant Salvador. El Vendrell, 6 d'agost 1989.
- Festes d'Estiu. Coma-ruga. El Vendrell, 15 d'agost 1989.
- Fira de Santa Teresa. El Vendrell, 15 d'octubre 1989.
- Mostra de Bestiari de Catalunya. Vilafranca, 14 gener 1990 (tot i que el Bou estava anunciat en els programes i cartells, la sortida va quedar frustrada per estar en procés de restauració).
- 8a Setmana de Cultura Catalana. Col·legi Sagrat Cor. El Vendrell, 27 abril 1990.
- Festa Major del Vendrell. Cercavila de Foc. 26 de juliol de 1990.
- Festes d'Estiu. Sant Salvador. El Vendrell, 4 d'agost 1990.
- Festa Major de Llorenç del Penedès, 9 d'agost de 1990.
- Festa Major de Bellvei, 14 d'agost de 1990 (sortida suspesa per haver-se malmès a Llorenç).
- Festa Major de Coma-ruga. El Vendrell, 15 d'agost 1990.
- Fira de Santa Teresa. El Vendrell, 16 d'octubre 1990.
- Erandio. País Basc. Maig de 1991.
- Festa Major del Vendrell. Bateig del drac «El Cabrot». Plaça de les Roquetes. 26 de juliol de 1991.

A l'inici de la Cercavila de Foc d'aquest 1991, i a la mateixa plaça de les Roquetes, per causes totalment alienes al grup es va provocar l'encesa i la conseqüent explosió del carretó del material pirotècnic del Bou (al voltant d'uns 400 coets), que convertiren l'espai en un vertader castell de focs diürn i a peu pla. Aquest fet va provocar un ràpid incendi de la carcassa del Bou, que estava parat davant del carretó, i la seva posterior caiguda al terra. Tot això va fer necessària la intervenció de l'equip de bombers, ja que es van incendiar, a més, els solars propers sense construir. Aquest accidentat principi de la cercavila va deixar la figura tan seriosament malmesa, que no va poder prendre part en la resta dels actes.

1.4. Les restauracions

Al llarg de les sis temporades que estigué en actiu, es van fer en la figura diferents intervencions per tal de millorar-ne l'estructura interna o restaurar-ne l'aspecte exterior, afectat per alguna caiguda o accident en el transport.

La primera d'aquestes modificacions es va produir entre el 28 i el 31 de març del 1988. Va consistir a substituir l'antiga estructura rígida per una nova de desmuntable per tal de facilitar-ne el transport en les sortides. Així, es van canviar les antigues potes de fusta fixes per unes de noves de ferro desmuntables. La remodelació va anar a càrrec de Pau Arroyo i Ricard Palau. També es va haver de tallar la cua, que va quedar més curta. La primera actuació després d'aquesta remodelació va ser la del 16 d'abril a Vilanova.

La segona restauració va tenir lloc entre el 12 i el 14 de juliol del 1989, després dels greus desperfectes ocasionats a la carcassa a causa del transport en camió per a la sortida a l'run els dies 1 i 2 de juliol. Les banyes i les orelles havien quedat arrencades i el cos malmès amb alguns forats. La intervenció va tenir lloc al local de construcció del carrer Nou i es procedí a solidificar les parts malmeses amb resines i materials sintètics i a pintar i enllustar parcialment les parts afectades. Aquesta actuació va anar a càrrec de Josep Sivill i Jordi, Pau i Salvador Arroyo. Per la Fira d'aquest mateix any es van col·locar quatre punts més de foc al morro i quedà amb un total de set punts.

La tercera intervenció fou ja d'ordre més extern. Tingué lloc del 25 al 30 de juny de 1990, al llavors local del Bou, al carrer Progrés. Les principals modificacions que es feren a la figura van ser la supressió dels dos punts de foc de les banyes, una repintada de la figura, l'arranjament de la cua i un canvi de la roba de les faldilles, substituint les velles de lona, plenes de fuades, per unes de noves d'arpillera vermella. La reparació va anar a càrrec de Pau i Jordi Arroyo i Josep Sivill.

La quarta i cinquena intervenció tingueren lloc l'estiu de 1990 i de 1991, respectivament. El 1990 van haver-se d'arranjar els desperfectes produïts arran d'una caiguda en la sortida del 9 d'agost a Llorenç del Penedès, en la qual es van arrencar els suports de ferro de les dues potes del darrere i, a conseqüència de la posterior caiguda, se li trencà l'orella esquerra. Un arranjament provisional va permetre fer la sortida del 15 d'agost a Coma-ruga. En vigílies de la Festa Major del Vendrell de 1991, es va procedir a la reparació definitiva de l'estructura interna i a la repintada i enllustrada general de la figura. Va anar a càrrec de Jordi Arroyo i Josep Sivill.

La darrera intervenció ha estat la definitiva restauració total de la figura, després de l'incendi i caiguda que va patir per la Festa Major de 1991. Aquesta darrera restauració global es va realitzar entre el 15 de maig i el 2 de juny del 1996, cinc anys després de la destrucció parcial de la carcassa, per tal que la figura de l'antic Bou de Foc pogués prendre part en la I Trobada de Bous de Catalunya organitzada pel grup el 13 d'octubre de 1996, dins els actes de celebració del desè aniversari de l'entitat. Va anar a càrrec de Salvador Arroyo. En la restauració s'empraren els materials inicials (pasta de paper i cola) i foren reparats alguns dels apèndixs originals seccionats i semidestruïts pel foc. També es procedí a la repintada de la figura amb el tipus de material originari. El cost total del material emprat fou de 5.972 ptes.

1.5. El vestuari i l'acompanyament musical

Un altre dels aspectes que va anar variant en aquests cinc primers anys de vida del Bou va ser el vestuari, és a dir, la indumentària que va caracteritzar els seus portadors i acompanyants durant aquest primer quinquenni.

El vestuari amb què vam sortir el primer dia era cos de camisa blanca, pantaló blanc, faixa vermella, barret de palla d'ala curta, mocador vermell al coll i espadenyes barcelonines de vetes vermelles. Per la Festa Major de 1987 es van estrenar samarretes vermelles amb el logotip del grup, dissenyat per Pau Arroyo, gravat al pit. D'aquí es va seguir portant la camisa blanca oberta, agafada amb la faixa negra, un pantaló texà i barret de palla al cap. A la sortida a l'run els dies 1 i 2 de juliol del 1989, es van estrenar unes casaques obertes i amb caputxa, també de color vermell, amb el logotip en negre, aquest cop a l'esquena. Per la Festa Major de 1990 s'estrenen unes noves samarretes blanques, amb el logotip, que substitueixen les vermelles, i també un carretó nou per als coets, que construeix Ricard Palau. El 1991 apareixen ja les samarretes negres, amb el logotip en blanc al pit.

*La colla i l'antic Bou de Foc moments abans d'iniciar l'actuació en la cercavila del dia 21 de juny de 1987, en el marc de la fira Turismar, a Coma-ruga.
(Fotografia: Salvador Arroyo).*

Pel que fa a la qüestió musical, l'any 1987 el grup es va acompanyar en la Cercavila de Foc pels timbalers de la banda de cornetes i tambors Santa Anna, que es distribuïen entre els diferents grups de foc locals. En aquest primer moment no hi ha un toc o ritme preestablert.

L'any 1988, el 20 de juliol, es va anar a comprar un timbal a Tarragona amb les 9.500 ptes. d'una subvenció municipal. El 24 de juliol es va anar a buscar un segon timbal. S'estrenaren el dia de Santa Anna en la Cercavila de Foc. Els timbalers debutants van ser Rafel Gómez i David Pérez S.

1.6. Fitxa tècnica

Nom: Antic Bou de Foc del Vendrell.

Any de creació: 1986.

Artistes constructors: Jordi Arroyo, Josep Sivill, Pau Arroyo, Salvador Arroyo i David Pérez L.

Materials de construcció: estructura de fusta recoberta de pasta de paper.

Mides: alçada: 200 cm

amplada: 80 cm

llargada: 278 cm

Pes: 37 kg

Punts de foc i situació: tres al morro, tres a l'arrencament de la cua i un a cada banya.

Tipus de pirotècnia: brollador amb tro, brollador «francès» i carretilla.

Acompanyament musical: timbal amb ritme preestablert.

Vestuari dels components: samarreta vermella amb el logotip de la colla imprès al pit, pantaló texà, barret de palla i calçat lliure.

Nombre de components: de 17 a 20 i 2 timbalers.

Peça amb tradició anterior: no.

Breu ressenya històrica: va ser construït durant els mesos d'agost i de setembre de 1986. Va sortir per primer cop el 19 d'octubre del mateix any en la cercavila de la Fira de Santa Teresa. Va fer la darrera sortida el 26 de juliol del 1991, en què va resultar seriosament malmès arran d'un incendi fortuït per l'explosió del carretó del material pirotècnic del grup. Entre els mesos de maig i juny de

1996, va ser totalment restaurat per Salvador Arroyo per participar a l'exposició de bous de la I Trobada de Bous de Catalunya (el Vendrell, 13 d'octubre 1996).

2. EL NOU BOU DE FOC

Després de la destrucció parcial de l'antic Bou de Foc, a causa dels fets ocorreguts a la Cercavila de Foc de la Festa Major del Vendrell de 1991, la colla del Bou va decidir construir una nova bèstia, rèplica de l'anterior. Aquesta es va inaugurar durant la Festa Major de 1992.

2.1. La construcció

Després de sol·licitar i aprovar el pressupost presentat per Dolors Sans (datat el 14 de setembre de 1991, en el qual s'establia que el preu per fer la bèstia era de 265.000 ptes.), es va encarregar la nova figura a aquesta escultora de Vilafranca del Penedès.

A partir d'aquí, Dolors Sans va construir, amb una estructura interna d'alumini i ferro, fibra de vidre i resines sintètiques, una rèplica de l'antic Bou de Foc, respectant les seves característiques formals i cromàtiques. Les úniques diferències amb l'antic Bou van ser la seva mida, la qual va augmentar un 20% (respectant les proporcions), i la forma i la disposició de la cua.

Els pagaments es van fer de manera fraccionada des del mes de gener de 1991 fins a l'octubre de 1992. En el darrer pagament es va incloure el cost, fora del pressupost, de les faldilles, el qual va ser de 16.500 ptes. El pagament va poder ser efectuat gràcies als ajuts de les administracions públiques que hi van col·laborar econòmicament:

Ajuntament del Vendrell	150.000 ptes.
Consell Comarcal del Baix Penedès	30.000 ptes.
Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	100.000 ptes.

Es van recuperar els punts de foc de les banyes i es van aug-

mentar els del morro. Es va millorar el sistema de suport i ancoratge a l'hora de ser transportat pels dos portants necessaris.

2.2. El marc d'actuació

En aquest segon quinquenni (1992-1996), el Bou de Foc del Vendrell va portar a terme un total de 17 actuacions:

- Festa Major. El Vendrell, 26 de juliol de 1992.
- Fira de Santa Teresa. El Vendrell, octubre de 1992.
- II Mostra de Bestiari de Foc. Fires i Festes de l'Ascensió. Granollers, 23 de maig de 1993.
- Firestiu. Barcelona, 1993.
- Festa Major del barri de Sant Pere i Sant Pau. Tarragona, 29 de juny de 1993.
- Festa Major. El Vendrell, 26 de juliol de 1993.
- Fira de Santa Teresa. El Vendrell, octubre de 1993.
- Festa Major del barri de Sant Pere i Sant Pau. Tarragona, 29 de juny de 1994.
- Festa Major. El Vendrell, 26 de juliol de 1994. Dues actuacions, a la cercavila del matí i a la Cercavila de Foc.
- Fira de Santa Teresa. El Vendrell, 16 d'octubre de 1994.
- Trobada de bestiari de foc. La Bisbal d'Empordà, 24 i 25 de juny de 1995.
- Festa Major. El Vendrell, 26 de juliol de 1995.
- Fira de Santa Teresa. El Vendrell, 15 d'octubre de 1995.
- Festa Major del barri de Sant Pere i Sant Pau. Tarragona, 30 de juny de 1996.
- Festa Major. El Vendrell, 26 de juliol de 1996.
- Festa Major de la urbanització El Priorat. Banyeres del Penedès. 1 d'agost de 1996.
- 1a Trobada de Bous de Catalunya. El Vendrell, 13 d'octubre de 1996.

A més a més, va participar a les següents exposicions:

- Exposició «Bestiari de foc a Catalunya». El Vendrell, abril-maig de 1993.
- Exposició de les bèsties participants a la 1a Trobada de Bous de Catalunya. El Vendrell, 13 d'octubre de 1996.

El nou Bou de Foc durant la cercavila de foc de la Festa Major del Vendrell de l'any 1996. (Fotografia: Pau Arroyo).

2.3. El vestuari i l'acompanyament musical

El vestit dels components de la colla del Bou de Foc és format per dues peces, el pantaló i la casaca amb caputxa, ambdós de color morat, amb acabats de color negre i amb el logotip del grup imprès a l'esquena. El teixit és de cotó cent per cent, factor molt important, ja que protegeix més de les cremades que els teixits sintètics. Aquesta indumentària va ser dissenyada per Pau Arroyo i va ser confeccionada a Barcelona mitjançant Casa Tetas de Calafell. Es van confeccionar 35 vestits i un joc de faldilles per a la figura del mateix teixit i color. El preu de tot plegat va ser de 386.000 ptes., que es van pagar fraccionadament des del més de juny de 1994 al mes de juliol de 1995. El cost va ser assumit per l'associació, la qual va comptar amb una subvenció, per aquest concepte, de l'Ajuntament del Vendrell, de 50.000 ptes.

El nou vestuari es va usar per primer cop a la sortida de la Fira de Santa Teresa de 1994. En aquest moment es va incorporar un

complement, un esquellot que anava penjat del coll de cada membre de la colla.

Pel que toca a l'acompanyament musical, cal dir que la colla del Bou de Foc sempre ha usat instruments de percussió. Actualment disposa de 4 timbals i d'una caixa, elements que es fan sonar segons un ritme preestablert.

2.4. La pirotècnia

En els espectacles pirotècnics protagonitzats per la figura del Bou de Foc, generalment s'usen diferents productes, entre els quals destaquen els brolladors i les carretilles. Els brolladors, generalment amb tro final, es col·loquen als punts situats al morro i al llom de la figura. Normalment es fa servir la combinació de brolladors blancs o de color i de brolladors «francesos». La relació d'uns i d'altres, des del punt de vista quantitatiu, s'estableix a partir del pressupost de què es disposa. Les carretilles, generalment xiuladores, es col·loquen als punts de foc de les banyes. Per encendre aquests elements, s'usen els característics botafocs.

A modus d'exemple, a la Cercavila de Foc de la Festa Major del Vendrell de 1994 es va emprar el següent material pirotècnic: 250 brolladors blancs, 150 brolladors tipus «francès», 50 brolladors vermells, 80 carretilles xiuladores i 50 botafocs.

2.5. La constitució com a associació

Els membres més actius de la colla van fundar el dia 2 de juny de 1993 una associació, la qual havia de gestionar i donar cobertura legal a les activitats del grup. El mateix dia es van aprovar els seus estatuts. Els fundadors van ser Josep Sivill, David Pérez L., Pau Arroyo i Jordi Arroyo. La primera junta directiva de l'entitat va estar formada pels tres primers fundadors, els quals, respectivament, van desenvolupar els càrrecs de president, vicepresident i secretari. A més, el càrrec de tresorera el va ocupar Mercè Montagut i els vocals van ser Jordi Arroyo, Ramon Rossell i Josep M. Blanch. L'associació «El Bou de Foc del Vendrell» va ser inscrita al Registre d'Associa-

cions de la Generalitat de Catalunya amb el núm. 2.444 de la secció 1a del Registre de Tarragona el 15 d'octubre de 1993. En assemblea general extraordinària, es va aprovar, el 25 de gener de 1996, la modificació dels estatuts, la qual va ser inscrita el 27 de març per la direcció general de Dret i d'Entitats Jurídiques del Departament de Justícia de la Generalitat.

2.6. La celebració del 10è aniversari del Bou de Foc

Davant la proximitat de la data del 10è aniversari de la construcció del Bou i de la formació de la primera colla, es va crear una comissió encarregada d'organitzar diversos actes per tal de commemorar aquests deu primers anys d'existència. Una de les primeres tasques va consistir a localitzar i contactar amb els grups que, com el nostre, tenien una figura que representa un bou, ja que es volia organitzar, com a acte principal, la primera trobada de bous de Catalunya. Aquesta era una manera d'enfortir els lligams amb altres grups i associacions amb les nostres mateixes finalitats: fomentar i conservar la cultura popular i tradicional de Catalunya.

També, des del primer moment, es va afrontar el problema del finançament de tots els actes que es volien dur a terme. Així, es van iniciar contactes amb diferents entitats públiques i privades per tal que hi col·laboressin econòmicament.

2.6.1. Els actes de commemoració

Com ja hem dit, l'acte principal va ser la 1a Trobada de Bous de Catalunya, la qual es va dur a terme el dia 13 d'octubre de 1996. Tots els bous participants, que relacionem tot seguit, van prendre part en una exposició a la plaça Francesc Macià del Vendrell.

Les figures participants van ser:

La Vaca Xula de Vacarisses
El Bou d'Ascó
Bonifaci de Ciutat Vella. Barcelona
Momerota de Mataró

Momeroteta de Mataró
El Bou de Tarragona
El Bou de Tortosa
L'antic Bou de Foc del Vendrell (només exposició)
El Bou de Foc del Vendrell

Després de l'exposició, es va realitzar un emotiu casament del Bou de Foc del Vendrell amb la Xula de Vacarisses, els quals van ser apadrinats pel Ball de Diables del Vendrell. La cerimònia va ser oficiada pels alcaldes del Vendrell i de Vacarisses. Posteriorment, hi va haver una actuació musical d'Els Cosins del Sac. Més tard, es va iniciar una cercavila i, durant el recorregut, a la riera de la Bisbal es va encendre una espectacular «mascletà». A la nit, hi va haver un concert de música amb Floretes Marejades, Els Cosins del Sac i Dulcinea Folk.

Un altre acte que es va realitzar, en aquest cas el dia 12, va ser un castell de focs d'artifici com a preludi del gran espectacle de foc i so que tindria lloc el dia següent.

Finalment, la tercera activitat programada va consistir en una exposició fotogràfica retrospectiva del Bou de Foc, la qual, sota el títol de «10 anys del Bou de Foc», va romandre oberta al públic del 4 al 20 d'octubre a la sala municipal d'exposicions del Portal del Pardo del Vendrell.

A més dels actes públics esmentats, es van editar un cartell i un fullet que, a més de programa d'actes, va servir per publicar, juntament amb una fotografia, les dades bàsiques de totes les bèsties participants. També es van fer unes escultures de terra cuita policromades com a recordatori d'aquest aniversari. Cal dir que aquestes peces les va realitzar l'escultora Camil·la Pérez. Finalment, també es van confeccionar samarretes estampades amb motiu de l'esdeveniment, per tal de posar-les a la venda per poder recollir diners per fer front a les despeses dels actes de celebració.

2.6.2. L'estat de comptes

La comissió organitzadora del 10è Aniversari del Bou de Foc va aconseguir uns ingressos totals d'1.731.000 ptes., les quals van pro-

venir de subvencions sol·licitades a les administracions públiques, d'aportacions d'entitats privades i dels comerços de la nostra vila i, també, de l'aportació de la nostra associació i de les activitats promogudes per la comissió organitzadora amb aquesta finalitat.

Concretant una mica més, els ingressos van procedir dels conceptes següents:

Aportació de l'associació	400.000 ptes.
Activitats organitzades per l'associació	374.000 ptes.
Aportació d'entitats privades	160.000 ptes.
Aportació dels comerciants	172.000 ptes.
Subvenció de l'Ajuntament del Vendrell	200.000 ptes.
Subvenció del Consell Comarcal del B.P.	25.000 ptes.
Subvenció de la Diputació de Tarragona	250.000 ptes.
Subvenció de la Generalitat de Catalunya	150.000 ptes.
Total ingressos	1.731.000 ptes.

Les despeses de l'organització i la gestió dels actes del 10è Aniversari del Bou de Foc van ascendir a 1.712.876 ptes., per la qual cosa, al final dels actes de celebració, hi va haver un superàvit de 18.124 ptes.

Les despeses es van destinar a sufragar els següents conceptes:

Exposició fotogràfica	54.928 ptes.
Bèsties participants	183.550 ptes.
Concerts de música	340.000 ptes.
Pirotècnia i mascletà	272.230 ptes.
Samarretes	193.600 ptes.
Dinar de germanor	193.578 ptes.
Pancartes i plafó per a l'exposició	76.320 ptes.
Escultures commemoratives	130.000 ptes.
Edició del fullet/programa d'actes	138.620 ptes.
Material d'oficina	28.270 ptes.
Material fotogràfic i còpies fotogràfiques	26.115 ptes.
Organització activitats	48.150 ptes.
Diversos	27.515 ptes.
Total despeses	1.712.876 ptes.

Les despeses del cartell les va assumir directament Caixa Penedès i les del castell de focs, la Comissió de Festes del Vendrell. Cal dir que Novax va finançar el 50% del cost de les ampliacions fotogràfiques i del seu emmarcament per a l'exposició retrospectiva.

2.7. Fitxa tècnica

Nom: El Bou de Foc del Vendrell.

Any de creació: 1992.

Artista constructora: Dolors Sans.

Materials de construcció: estructura de ferro i alumini recoberta de fibra de vidre i resina de polièster.

Mides: alçada: 225 cm

amplada: 122 cm

llargada: 355 cm

Pes: 35 kg

Punts de foc i situació: set al morro, tres a la cua i un a cada banya.

Tipus de pirotècnia: brolladors amb tro i «francesos».

Acompanyament musical: timbal amb ritme preestablert.

Vestuari dels components: el vestit el componen dues peces: el pantaló i la casaca amb caputxa, ambdós de color morat, amb acabats de color negre. Al mig de l'esquena hi ha el logotip del grup també en negre. El calçat és d'aquest mateix color.

Nombre de components: 30 i 5 timbalers.

Peça amb tradició anterior: sí.

Breu ressenya històrica: a causa de la destrucció de l'antic Bou de Foc el 1991, se'n va demanar una rèplica a l'escultora Dolors Sans, amb l'encàrrec de modificar la forma i la disposició de la cua i augmentar la mida de la bèstia un 20% aproximadament. El nou Bou va ser inaugurat per la Festa Major de 1992.

3. BIBLIOGRAFIA BÀSICA

«10è aniversari del Drac de la Geltrú a l'abril». Article d'Elvira Vázquez publicat al *Diari de Vilanova* el 31 de març de 1988.

«Drac de la Geltrú, 10è aniversari». Article signat per Carles publicat a *Llamepec/informador*, 65/335. 8-15 d'abril de 1988.

- «La Mulassa i el Bou també hi eren». Article de GADIB publicat al setmanari *El 3 de Vuit* del 5 d'agost de 1988.
- «Bestiari penedesenc». Dossier publicat a *La Fura*, núm. 321-322 del 12-25 d'agost de 1988.
- Portada del setmanari *El 3 de Vuit*, núm. 374 del dia 21 de juliol de 1989.
- «Protagonistes». Article de GADAF publicat a *El 3 de Vuit*, núm. 375 del 4 d'agost de 1989.
- «La Fira, una data important per a la cultura popular vendrellenca». Article signat per Salvador Arroyo i Julivert publicat al *Diari de Tarragona* el 15 d'octubre de 1989.
- «Festa Major». Article publicat al *Diari del Baix Penedès* el 2 d'agost de 1991.
- «La catarsi del foc». Article signat per La Carretilla publicat al *Diari del Baix Penedès* el 2 d'agost de 1991.
- «El grup del Bou de Foc demana la col·laboració dels vilatans». Article de redacció d'*El 3 de Vuit* del dia 9 d'agost de 1991.
- «El grup del Bou de Foc demana l'ajut popular per construir un bou nou». Article signat per M. Massana publicat a *El 3 de Vuit* el dia 6 de setembre de 1991.
- «El nou 'Bou de Foc' va debutar amb molt d'èxit a la cercavila de la Festa Major». Article de M. Massana publicat a *El 3 de Vuit* del dia 31 de juliol de 1992.
- «El Bou de Foc del Vendrell estrena vestits per la Fira». Article de redacció del *Diari del Baix Penedès* del 14 d'octubre de 1994.
- «Salvador Arroyo restaura l'antic Bou de Foc». Article de redacció del *Diari del Baix Penedès* del 31 de maig de 1996.
- «Restauen l'antic Bou de Foc del Vendrell». Article de redacció de *El 3 de Vuit* del dia 7 de juny de 1996.
- «Restauen el Bou de Foc». *La Fura*. 14-20 de juny de 1996.
- «El Bou de Foc del Vendrell celebra el desè aniversari». Article de redacció del *Diari del Baix Penedès* del dia 20 de setembre de 1996.
- «Aniversari del Bou de Foc». Nota informativa de *La Fura*. 20-26 de setembre de 1996.
- «El Bou de Foc del Vendrell fa 10 anys per la fira de Santa Teresa». Article d'*El Punt*, redactat per I. Bolet, del dia 9 d'octubre de 1996.
- «Aquest any, per la fira de Santa Teresa del Vendrell, hi haurà moltes banyes». Article de R. Begines publicat a *El Punt* l'11 d'octubre de 1996.
- «El Vendrell acull aquest diumenge la celebració de la primera Trobada de Bous del bestiari de Catalunya». Article signat per S. Arroyo aparegut a *El 3 de Vuit* del dia 11 d'octubre de 1996.

«El Bou de Foc del Vendrell compleix avui 10 anys». Article del *Nou Diari* del dia 13 d'octubre de 1996.

«Un encuentro de Bous de Catalunya acompaña a la bestia de El Vendrell en su boda y décimo aniversario». Article de J. M. Baselga publicat al *Diari de Tarragona* el 14 d'octubre de 1996.

«Èxit de públic en la primera Trobada de Bous del Bestiari de Catalunya». Article de S. Arroyo publicat a *El 3 de Vuit* el 18 d'octubre de 1996.

«El Bou de Foc del Vendrell demana més informació». Article d'opinió de J. Sivil publicat al *Diari del Baix Penedès* el 31 d'octubre de 1996.

Fullet-programa del 10è Aniversari del Bou de Foc del Vendrell. Octubre de 1996.